

tatja — ezt mondanók (régén gyakran irtak hasonlót): „*az ki* istent féli, meg nem csalatkozik“, vajjon egészen absurdum lenne-e az *az-t* mutató névmásnak venni? „*Az* mitől tartottam, megtörtént“, csak egy comma kell, hogy mutató névmás álljon a *mi* előtt. Oka egyszerű. Miután a *ki, mi* kérdő névmások: ha szükség volt belőlük visszahozót alkotni, mely nem létezett, egyszerűen mutató névmást tettek eléjük. Ez analogiát azután átvitték a többi kérdőszóra is: *mikor? mint? miképen? hány? hol?* stb. és lőn: *az mi* koron, *az mint, az hány, az hol* vagy *az holott*. Később a *z* elhagyatván, lett helyette az *a* erőteljesb hangoztatása: *a'ki, a'mi, a'hol, a'hány*, mely mai napig él.»

Az a *ki, a mely* stb. relativumok valóban oly mondatok alapján keletkeztek, minőket Arany idéz. A *ki, mely* stb. névmások előtt azonban a mutató névmás (*az*) nem azért állt, hogy ama kérdői eredetű névmásokat relativumokká tegye. A kérdő névmás mint ilyen e nélkül is relativum má fejlődhetett, s nélküle is fejlődött azzá, mint tudjuk s mint a legrégebb beszédmód (vö. HB., KTör. stb.) tanúsítja. Ellenben igazi linguistai leleménnyel teszi Arany azt a helyes megjegyzését, hogy az alapul szolgált *az ki, az mi*-ből átvitték az analogiát a többi névmásokra is.

ZOLNAI GYULA.

Olasz szavainkhoz. *Bolyóka, bolyók, balyók, balyókás, bolyókás* stolidus, fatuus; albern, töpél (a Heltainál, CzF.-nál s Nyr. XVII. 92. említett *bolyó* a *bolyóka, bolyókás* alakokból lehet elvonva, s erre a némileg rokon jelentésű *bohó bohókás* szók is okot adhattak): ol. *batocco, balucco* maulaffe, töpél (*alla balocca* töpliseher weise; *balocco* zeitvertreib, kinderspiel). A *bolyóka* tehát nem egy eredetű a *bohó* és *bolyog* szókkal, mint Szarvas véli Nyr. XVII. 390.

Borbolya: ol. *berbero* sauerdorn.

Bufa a) *buccosus* MA. *immanis, ingens* RMK. IV. stb. NySz. b) *pofa* Adámi és Tsz.: ol. *buffo* aufgeschwollen, aufgeblasen; windstoss; *buffa* aufschwellung, aufblasung.

Buzerál: *buserare* sodomiterei treiben, tkp. durchlöchern (*bugerare, bucherare, bucare*; — *buco* loch). — Bizonyára olasz a *buzeró* billárdműszó is.

Czédula: ol. *cedola, cedula* (ez a latin *schedula*-ból mint *schisma*-ból ol. *cisma*).

SIMONYI ZSIGMOND.